

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

РУДА Наталія Вікторівна

УДК: 81'367. 335'581.11

**СТРУКТУРНО-СЕМАНТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ БАГАТОКОМПОНЕНТНИХ
СКЛАДНИХ РЕЧЕНЬ У СУЧАСНІЙ КИТАЙСЬКІЙ МОВІ**

10.02.13 – мови народів Азії, Африки, аборигенних
народів Америки та Австралії

Автореферат
дисертації на здобуття наукового ступеня
кандидата філологічних наук

КИЇВ – 2017

Дисертацією є рукопис

Роботу виконано на кафедрі східних мов Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди МОН України.

Науковий керівник: кандидат філологічних наук, доцент
Бикова Ірина Алімджанівна,
Харківський національний педагогічний
університету імені Г.С. Сковороди,
доцент кафедри східних мов.

Офіційні опоненти: доктор філологічних наук, професор
Валігура Ольга Романівна,
Київський національний
лінгвістичний університет,
завідувач кафедри східної філології;

кандидат філологічних наук
Гобова Євгенія Валеріївна,
Інститут сходознавства ім. А.Ю. Кримського
НАН України,
молодший науковий співробітник
відділу Далекого Сходу.

Захист відбудеться "3" квітня 2017 р. об 11.30 годині на засіданні спеціалізованої вченої ради Д 26.001.50 Київського національного університету імені Тараса Шевченка за адресою: 01601, м. Київ, бул. Тараса Шевченка, 14, ауд. 63.

З дисертацією можна ознайомитися в Науковій бібліотеці імені М. Максимовича Київського національного університету імені Тараса Шевченка (01601, м. Київ, вул. Володимирська, 58, кімн. 12).

Автореферат розісланий "27" лютого 2017 року.

Вчений секретар
спеціалізованої вченої ради,
кандидат філологічних наук

К.О. Телешун

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність дослідження. Проблема дослідження складного речення в китайській мові, його структурної організації та семантики все більше привертає увагу лінгвістів. Складному реченню присвячені роботи китайських учених Ма Цзянчжуна, Ван Лі, Лі Цзіньсі, Гао Мінкая, Люй Шусяна, Юань Хуэй, Сюй Янчуня, Сін Фунаня, Сін Фуї, Ян Байцзюня, Чжао Юнпіна, а також східнослов'янських синологів В.І. Горелова, О.І. Шутової, О.О. Драгунова, С.Є. Яхонтова, В.М. Солнцева, В.О. Курдюмова тощо. Однак, не зважаючи на значний прогрес у дослідженні різних аспектів складного речення в китайській мові, до сьогодні не існує окремих праць, присвячених аналізу складних речень з декількома підрядними (далі - багатокомпонентні складні речення/БСР), попри широке представлення їх як в усному, так і в різних стилях писемного мовлення. У більшості випадків цей тип речень аналізується у складі складного речення як один із його різновидів, який не володіє специфічними, властивими лише йому особливостями. Китайськими вченими не розглядались питання структурно-семантичних особливостей БСР у китайській мові, їх місця серед інших комунікативних одиниць, потенціальних можливостей та рамок предикативного ускладнення різних моделей БСР у китайській мові. Тому **актуальність** дисертаційної роботи зумовлена необхідністю всебічного вивчення багатокомпонентних складних речень у сучасній китайській мові (СКМ) та визначається загальною спрямованістю на комплексний підхід до дослідження означеного типу речень, що передбачає відповіді на нез'ясовані, а іноді й не поставлені питання стосовно їх синтаксичного статусу, специфіки, типології, структурно-семантичних особливостей моделей, які широко представлені у сучасній китайській мові.

В основу цієї дисертаційної роботи покладено наукові дослідження з української мови таких синтаксистів, як І.Р. Вихованець, С.І. Дорошенко, А.П. Загнітко, О.А. Козицька, К.Ф. Шульжук та з російської мови таких вчених, як В.О. Белошапкова, Г.В. Валімова, І.О. Василенко, Г.Ф. Гаврилова, Н.С. Ганцовська, В.В. Казмін, Г.Ф. Калашникова, Г.П. Уханов, В.О. Шитов. Також використано термінологію українських і російських синтаксистів, що належать до теорії багатокомпонентних складних речень.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дослідження проблеми синтаксичного статусу БСР у сучасній китайській мові перебуває в руслі наукової теми «Дослідження проблем філології східних мов та методики викладання східних мов як іноземних» (реєстраційний номер: 0112U005990 від 19.12.12), що розробляється кафедрою східних мов Харківського національного педагогічного університету імені Г.С.Сковороди.

Мета дисертаційного дослідження полягає у визначенні структурно-семантичних особливостей багатокомпонентних складних речень у сучасній китайській мові.

Огляд стану проблеми показав, що задля досягнення поставленої мети потрібно втілити серію дослідницьких **завдань**:

- дослідити теоретичні аспекти вивчення багатокомпонентних складних речень у сучасній китайській мові;
- визначити синтаксичний статус БСР, їх місце інших типів складних речень;
- виявити особливості використання синдетичних й асиндетичних засобів зв'язку предикативних одиниць у БСР у сучасній китайській мові;
- розробити типологію китайських БСР, встановити довжину їх структури;
- дати структурно-семантичну характеристику моделей БСР зі складносурядною і складнопідрядною структурною основою, функціонуючих у сучасній китайській мові.

Об'єктом дослідження є багатокомпонентне складне речення в сучасній китайській мові.

Предмет дослідження становлять структурно-семантичні особливості БСР зі складнопідрядною і складносурядною структурною основою у сучасній китайській мові.

Матеріалом для дослідження слугували БСР, дібрані методом суцільної вибірки із прозових художніх творів китайських письменників різних періодів ХХ століття: Лу Сіня (鲁迅 «阿Q正传»), Лао Ше (老舍 «骆驼祥子»), Бай Тінтін (白婷婷 «摹拟爱情»), Су Тун (苏童 «妻妾成群»), Юй Хуа (余华 «第七天»). Загальна кількість проаналізованих речень складає 2500 одиниць, що забезпечує достовірність положень і висновків, сформульованих у дисертації.

Мета і завдання визначили використання комплексу традиційних **методів дослідження**. В процесі опису багатокомпонентних складних речень сучасної китайської мови проводився лінгвістичний експеримент, зокрема, такий його прийом, як перетворення, якщо та або інша теоретично створена формула моделі БСР або поєднання засобів зв'язку не находили відображення в дібраному нами матеріалі.

Зіставний метод застосовувався, з одного боку, для визначення структури багатокомпонентних складних речень відносно елементарних складних речень (ЕСР), а з іншого, при перекладі БСР з мови оригіналу на мову перекладу, а також зіставлялися засоби зв'язку підрядних речень. Метод цифрових підрахунків дібраного мовного матеріалу допоміг об'єктивно встановити частотність використання досліджуваних структур у китайській мові. При створенні типології моделей БСР використовувалися методи зіставлення та моделювання. Метод лінгвістичного спостереження дозволив виявити специфіку багатокомпонентних конструкцій у СКМ.

Наукова новизна дослідження полягає в тому, що :

- Вперше здійснено комплексний аналіз БСР у сучасній китайській мові, визначена їх специфіка в системі складного речення.
- Досліджено традиційні та специфічні засоби зв'язку між предикативними одиницями у системі БСР, пов'язані з особливостями організації складного речення у СКМ. Вперше проаналізовано деякі аспекти інтонування БСР, пов'язані з особливостями тональної фонетичної системи у китайській мові.

- Вперше у вітчизняній синології створена типологія БСР, що об'єднує десять моделей і свідчить не тільки про досить частотне використання БСР у художній прозі китайських авторів, але й про різноманітність їх структур.
- Визначена довжина кожної моделі БСР, яка варіюється в межах 3-4 предикативних одиниць, а також ефективність впливу існуючих теорій гнучкості/негнучкості, відкритості/закритості структури БСР на можливість предикативного ускладнення БСР та зміни порядку розташування предикативних частин у китайському складному реченні.
- Досліджено особливості взаємозалежності структури та семантики БСР у СКМ.

Теоретична значущість дослідження полягає у тому, що отримані результати та висновки роблять значний внесок у виявленні нових даних про структурну організацію сполучникового БСР у сучасній китайській мові. Матеріали і висновки дисертації можуть бути застосовані для більш глибокого та різнобічного висвітлення й інших можливих типів багатокомпонентних конструкцій СКМ. Наукові результати дисертаційної роботи можуть бути використані також у теорії актуального членування складного речення та в загальній теорії тексту. Отримані результати дослідження роблять внесок у розробку теорії елементарного та багатокомпонентного складного речення у СКМ.

Практична цінність дослідження визначається тим, що висновки та спостереження можуть бути використані при вивченні китайської мови, зокрема в межах таких розділів, як «Синтаксис складного речення», «Граматики тексту»; при розробці курсу «Стилістика сучасної китайської мови», а також спецкурсів і спецсеминарів, присвячених проблемам семантичного і функціонального синтаксису. Особливу значимість запропонована типологія багатокомпонентних речень має для уточнення та корекції відповідних розділів теоретичної та практичної граматики китайської мови. Крім того, матеріал дисертаційної роботи, наведені приклади та висновки можуть бути використані для написання підручників та навчально-методичних посібників із китайської мови. Розроблені в дисертації матеріали є також результатом мовної практики під час стажування в КНР у 2006-2007 роках.

Апробація роботи. Основні положення дисертації доповідались і обговорювались на Міжнародних і Всеукраїнських наукових конференціях: «Українське сходознавство: традиції і перспективи» (Львів, 2007), III Всеукраїнській науково-методичній конференції (Харків, 2010), II Міжнародній конференції «Сучасні підходи до навчання іноземної мови: шляхи інтеграції школи та ВНЗ» (Харків, 2012), конференції молодих вчених (Харків, 2012), Всеукраїнській науково-практичній конференції «Сучасні тенденції сходознавства» (Харків, 2011, 2013, 2016), VI Науковій конференції «Китайська цивілізація: традиції та сучасність» (Київ, 2012), X Всеукраїнській науково-практичній конференції зі східних мов (Харків, 2014), X mezinarodni vedecko-praktika conference «Aktualni vymozenosti vedy» (Прага, 2014), Science and Education in Australia, America and Eurasia: Fundamental and Applied Science. The 1st International Academic Conference.

(Australia, Melbourne, 2014), IX Науковій конференції «Китайська цивілізація: традиції та сучасність. Перспективи соціально-економічного та політичного розвитку КНР в XXI столітті» (Київ, 2015).

Пропоноване дисертаційне дослідження обговорювалось на аспірантських семінарах на кафедрі східних мов Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди; на засіданні відділу з наукової роботи Чжецзянського університету Шуцжень (м. Ханьчжоу, пров. Чжецзян, КНР).

Публікації. Зміст дисертаційного дослідження відображено в 14 публікаціях, 6 з яких надруковано в наукових журналах і збірниках, затверджених ДАК України в якості фахових видань, з них 3 статті - у наукових збірниках, що входять до наукометричної бази РИНЦ. Загальна кількість друкованих аркушів 3,5.

Структура дисертації. Дисертація складається зі вступу, трьох розділів, загальних висновків, списку літератури, який містить 239 позицій, з яких 31 – іноземними мовами. Загальний обсяг дисертації – 194 стор., із них основний текст – 172 стор.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У **Вступі** обґрунтовано вибір теми дисертації, актуальність проведеного дослідження, зазначено мету та завдання, окреслено матеріал дослідження та методи його аналізу, розкрито наукову новизну, теоретичне значення та практичну цінність отриманих результатів.

У **першому розділі “Теоретичні аспекти дослідження багатокомпонентних складних речень у сучасній лінгвістиці”** визначаються вихідні теоретичні позиції, розглядаються аспекти вивчення проблеми поліпредикативності речень у китайському, російському та українському мовознавстві, історія формування теорії БСР у східнослов'янському мовознавстві, визначається місце БСР у системі складних речень, наводяться риси, що відрізняють багатокомпонентні структури від елементарних складних речень.

У **підрозділі 1.1. “Проблема вивчення складних речень у сучасній китайській мові”** проводиться огляд праць із синтаксису китайської мови китайських та східнослов'янських фахівців, з якого з'ясовано, що синтаксис складного речення є найбільш спірним і невивченим розділом синтаксису сучасної китайської мови. Це обумовлено не тільки тим, що синтаксис як розділ граматики став об'єктом уваги науковців значно пізніше інших мовних рівнів китайської мови, але й тим, що в китаїстиці досі немає єдиної загальноприйнятої, чітко сформованої думки щодо класифікації складного речення.

Аналіз теоретичної бази дослідження показав, що проблемі складного речення та його класифікації приділяли увагу багато вітчизняних і китайських лінгвістів, серед яких слід зазначити Ван Лі, Люй Шусяна, Юан Хуей, Ю Янчунь, Ден Фунань. Класифікації складного речення вище названих учених істотно не суперечили одна одній. В їх основу була покладена традиційна європейська структурна класифікація складного речення. Такі вчені, як Сін Фуї і Ян Байцзюнь, пропонують альтернативну семантичну класифікацію складного речення, яка ще не знайшла

широкої підтримки, проте в більшій мірі, ніж традиційна, відображає специфіку китайського синтаксису.

Серед східнослов'янських учених, які зробили істотний внесок у теорію синтаксису китайської мови, необхідно зазначити В.І. Горелова, О.І. Шутову, О.О. Драгунова, С.Є. Яхонтова, В.М. Солнцева. Особливої уваги заслуговує В.І. Горелов, який окрім загальних відомостей, що стосуються деяких особливостей китайської синтаксичної системи, детально описує словосполучення, прості, ускладнені та складні речення, будує їх типологію.

І хоча вчені-синологи не виділяли багатоконпонентні складні речення в окремий тип, однак фрагментарно акцентували увагу на наявність складних речень з кількома підрядними в китайській мові. Дібраний нами мовний матеріал засвідчує не лише наявність БСР у китайській мові, але також на досить частотне їх функціонування в художній прозі китайських авторів.

У підрозділі 1.2. “Історія вивчення багатоконпонентних складних речень у східнослов'янському мовознавстві” простежено чотири етапи у вивченні БСР у східнослов'янському мовознавстві. Від постановки проблеми визначення синтаксичного статусу БСР і виділення їх в окремий, що володіє характерними особливостями, тип речень, накопичення мовного і теоретичного матеріалу, виділення різних структурних типів БСР, аналізу засобів зв'язку, що входять до їх складу компонентів, спостереження над представленістю їх у різних функціональних стилях до аналізу БСР у логічному, структурному, семантичному, комунікативному та порівняльному аспектах, а також особливостей їх функціонування у різних мовах. Наявність належної теоретичної та термінологічної бази щодо багатоконпонентних складних речень у східнослов'янському мовознавстві дозволяє використовувати накопичений протягом десятиліть науковий матеріал стосовно аналізу БСР у сучасній китайській мові.

У підрозділі 1.3. “Синтаксичний статус багатоконпонентних складних речень та їх місце серед інших типів складних речень” було визначено особливості та характерні риси БСР, їх відмінності від ЕСР. Особливу увагу у цьому питанні було приділено досягненням таких визначних синтаксистів, як В.А. Білошапкина, Г.Ф. Калашникова, Г.Ф. Гаврилова, В.В. Бабайцева, В.В. Казмін, К.Ф. Шульжук, Н.С. Валгіна, аналіз праць яких дозволив встановити, що БСР нерозривно пов'язане з ЕСР і володіє усіма властивостями складного речення: семантичною цілісністю, системою синтаксичних відношень і зв'язків, багатомірністю структури та багатошаровістю семантики. Разом з тим БСР відрізняється від ЕСР характером будівельного матеріалу, тому що для їх побудови використовуються не тільки предикативні одиниці, але також їх блоки, наявністю самостійних структурних схем – різних видів супідрядності і послідовної підрядності, а також використанням більш різноманітних, ніж у ЕСР, зв'язків, обумовлених комбінаціями основних структурних схем.

БСР, на відміну від ЕСР, є багатовимірними структурами, які мають кілька рівнів членування, у зв'язку з чим у цього типу речень існують інші, ніж у ЕСР потенційні можливості предикативного ускладнення. Все це дозволяє говорити про

багатокомпонентні складні речення як синтаксичні одиниці більш високого рівня стосовно двокомпонентного складного речення і дати їм наступне визначення: БСР у сучасній китайській мові – це синтаксична побудова в системі складного речення, складовими елементами якої є предикативні одиниці та їх блоки, що включають три і більше предикативних одиниць, об'єднаних комбінаціями сурядних, підрядних або безсполучникових зв'язків, і мають рівні членування. Для позначення БСР у китайській мові пропонуємо увести термін **多组分复合句** duō zǔ fèn fùhé jù.

У другому розділі “Засоби зв'язку в багатокомпонентних складних реченнях у сучасній китайській мові” розглядаються основні синдетичні та асиндетичні засоби зв'язку, що формують китайські БСР (сполучники, сполучникові частки, інтонація, порядок розташування предикативних одиниць).

У підрозділі 2.1. “Проблема виділення сполучників в китайській мові” аналізуються декілька напрямків вивчення цього класу слів у китайському мовознавстві. Згідно першої теорії, запропонованої Ма Цзяньчжуном, при відокремленні сполучників від інших службових слів необхідно враховувати, чим керується службове слово і яку позицію щодо пов'язуваних елементів у реченні займає. Згідно другої теорії, засновником якої є Лі Цзиньсі, сполучники та прийменники об'єднуються в одну групу слів, що виражають відношення (关系词). Засновником цієї теорії є Лі Цзиньсі. Третю теорію запропонував Люй Шусян, об'єднавши в одну групу не тільки сполучники та прийменники, але й інші службові слова, які виражають різні типи відношень між словами. За четвертою теорією Ван Лі, при описуванні сполучних слів характеризуються тільки сполучники, а майже всі прийменники вважаються дієсловами. І, нарешті, сутність останньої теорії полягає в тому, що сполучники виділяють у самостійний клас слів.

У підрозділі 2.2. “Синдетичні засоби зв'язку” розглядаються особливості синдетичних засобів зв'язку БСР, до яких відносяться сполучники, сполучникові слова та прийменники з післялогами. Серед сурядних сполучників, які є засобами зв'язку предикативних одиниць у складі БСР, що пов'язані між собою сурядним зв'язком, найбільш частотними є: єднальні сполучники 就, 而, протиставні 但是, 可是, 不过, а також сполучні частки 却, 也. Серед підрядних сполучників найуживаніші: сполучник причини 因为, цільовий 为了, умовний 要是, допустовий 虽然, порівняльні 仿佛, 像. Слід зазначити, що в китайській мові відсутні відносні сполучники, оскільки, згідно з типологічною особливістю, неможливо поставити визначення в постпозицію до означуваного слова.

Смисловий обсяг деяких сполучників, використовуваних у складному реченні, досить великий. Ці сполучники здатні поєднувати в собі основне значення з додатковим, що дозволяє їм передавати тонкі смислові відтінки та значно розширює сферу їх використання. У китайській мові функцію сполучників можуть виконувати поєднання прийменників з післялогами (在。。。以前 – до того як; 在。。。以后 –

після того як; 自从。。。以来 – з тих пір, як та інші). Як правило, ці сполучення вживаються у функції сполучників у складнопідрядних реченнях, що виражають часові відношення.

Серед засобів зв'язку у БСР особливий клас становлять слова, що займають у СКМ проміжне значення між прислівниками і сполучниками, так звані сполучникові частки (并, 才, 也, 还, 都, 便, 却, 越...越, 既...又 та інші) . Однак не всі сполучники та сполучникові слова, що існують у СКМ, функціонують у БСР. Сферою використання деяких із них є усна мова.

У китайських багатокомпонентних складних реченнях слід відзначити наявність контактних засобів зв'язку, які є показником БСР, оскільки свідчать про наявність у них як мінімум трьох предикативних одиниць. Контактні сполучники в китайській мові є ознакою розмовної мови, проте в нашому мовному матеріалі в БСР з сурядністю і підрядністю представлено невелику кількість речень з контактними сполучниками в наступних комбінаціях: протиставний сполучник 但 + підрядний сполучник мети 为了, протиставний сполучник 但 + підрядний сполучник причини 因为. Прикладів контактного розташування двох підрядних сполучників у нашому матеріалі не відзначено.

У БСР сучасної китайської мови наявне дублювання протиставного сполучника 但是 (但) але, проте сполучниковим прислівником 却, що має еквівалентне значення. Таке дублювання лексичних засобів застосовується для посилення значення протиставлення в реченні.

У підрозділі 2.3. “Асиндетичні засоби зв'язку” розглянуто асиндетичні засоби поєднання предикативних одиниць у складі БСР. До асиндетичних засобів відносимо інтонацію і порядок розташування частин речення.

Пункт 2.3.1. “Інтонаційні особливості в багатокомпонентних складних реченнях” присвячений інтонаційним особливостям у багатокомпонентних складних реченнях. Відомо, що інтонація входить у систему звукових засобів китайської мови та бере участь у вираженні смислового й емоційного змісту висловлювання. Смыслоразривительні можливості інтонації проявляються в межах висловлювання у взаємодії з його синтаксичною структурою, лексичним складом і смисловими зв'язками в контексті. Інтонаційні особливості китайської мови значно відрізняються від української або російської мов наявністю у словах тону, який не дозволяє змінювати інтонацію при однорідних предикативних одиницях у складі БСР або в кінці речення, оскільки зміна тону тягне за собою зміну значення слова. В такому випадку вводиться поняття «регістр». Інтонація кінця в китайському БСР відзначається збереженням потрібного тону в останньому слові, але проголошенням його в більш низькому регістрі. При інтонації перерахування тон в останньому слові ПО також зберігається, але саме слово вимовляється в більш високому регістрі.

Пункт 2.3.2. “Порядок розташування частин у багатокомпонентних складних реченнях” присвячений порядку розташування частин у БСР. На відміну

від ЕСР, де, в більшості випадків, порядок розташування предикативних частин фіксований, у БСР спостерігається різне розташування. Можливості перестановки частин у БСР у китайській мові залежать, по-перше, від характеру відносин між ПО у реченнях зі складнопідрядною структурною основою і однорідними підрядними, тобто від відкритості/закритості структури. А по-друге, від типу підрядних речень у БСР з підрядним зв'язком.

Третій розділ “Багатокомпонентні складні речення зі сполучниковим типом зв'язку у сучасній китайській мові” присвячений розробці типології БСР сучасної китайської мови, визначенню довжини та глибини китайських багатокомпонентних конструкцій, вивченню структури та семантики особливостей БСР зі складносурядною і складнопідрядною структурною основою, що функціонують у сучасних прозових творах.

У підрозділі 3.1. “Типологія багатокомпонентних складних речень” розробляється типологія багатокомпонентних складних речень у сучасній китайській мові. В її основу нами було покладено кількість предикативних одиниць та засоби зв'язку. Усі БСР розподіляються на моделі першого ярусу, структурний мінімум яких становить три компоненти, моделі другого ярусу, що складаються з чотирьох компонентів. Моделі третього ярусу, що містять п'ять компонентів, у нашому мовному матеріалі відсутні.

На першому ярусі в конструкціях зі складносурядною структурною основою нами виділено наступні моделі: а/ речення з багатокомпонентною сурядністю; б/ складні речення з сурядністю й підрядністю. У БСР зі складнопідрядною структурною основою виділено конструкції: а/ з однорідною супідрядністю; б/ з неоднорідною супідрядністю; в/ з послідовною підрядністю; г/ зі зворотною супідрядністю. Перша постійна ознака першого ярусу БСР речень – мінімальний кількісний склад – три компоненти. Друга постійна ознака – тип зв'язку – розрізняє конструкції всередині даного ярусу.

На другому ярусі нами виділено наступні чотирьохкомпонентні БСР: у конструкціях зі складносурядною структурною основою: а/ БСР із сурядністю й послідовною підрядністю; б/ БСР із сурядністю й однорідною супідрядністю; в/ БСР із сурядністю й неоднорідною супідрядністю. У конструкціях зі складнопідрядною структурною основою - БСР із подвійною супідрядністю. Для більшої наочності ми представили наш варіант класифікації БСР сучасної китайської мови у вигляді Таблиці:

	Моделі	Кит. мова		Рос. м.	Укр. м.
	<u>Зі складносурядною структурною основою</u>	Кількість Компонентів			
1	3 багатокомпонентною сурядністю	3	43,6%	6,57%	2,2%
	3 сурядністю й підрядністю	3	27,2%	18%	18,5%

2					
3	З сурядністю й послідовною підрядністю	4	4,3%	4,97%	1,8%
4	З сурядністю й неоднорідною супідрядністю	4	2,2%	6,76%	12,9%
5	З сурядністю й однорідною супідрядністю	4	1,1%	4,6%	2%
	<u>Зі складнопідрядною структурною основою</u>				
6	З однорідною супідрядністю	3	7,7%	8,8%	15,5%
7	Із зворотною супідрядністю	3	5,1%	2%	0,3%
8	З послідовною підрядністю	3	4,4%	12%	27,6%
9	З неоднорідною супідрядністю	3	2,1%	6,76%	12,9%
10	З подвійною супідрядністю	4	0,5%	4%	1,6%

Найбільш уживаними моделями у сучасній китайській мові є трикомпонентні моделі першого рівня: багатоконпонентною сурядністю (43,6%), з сурядністю й підрядністю (27,2%), з однорідною супідрядністю (7,7%), із зворотною супідрядністю (5,1%), з послідовною підрядністю (4,4%).

У підрозділі 3.2. “Довжина багатоконпонентних складних речень і багатовимірність їхньої структури” розглядалося питання довжини БСР і багатовимірності їхньої структури. При побудові типології китайських БСР вперше враховувалися можливості їх предикативного ускладнення, яке у СКМ не перевищує обсягу оперативної пам'яті людини та регулюється міллеровським числом 7 ± 2 . БСР у сучасній китайській мові містить у середньому 3,7 предикативних одиниць. Максимальна кількість предикативних одиниць у БСР у дібраному нами матеріалі складає 8 одиниць. Частотність цих конструкцій у китайській мові дорівнює 0,05%. За умови особливостей граматичного ладу СКМ не здатна відтворювати складні громіздкі багатоконпонентні речення з різними типами зв'язку. Речення з кількістю ПО більше 5 використовуються рідко (5,5%), а більше, ніж з 8 ПО можливо створити тільки експериментально, у мовленні носіїв мови вони не використовуються. Це пояснюється належністю китайської мови до мов ізольовального типу, для яких характерні фіксований порядок слів у реченні та більш фіксований, ніж у інших мовах, порядок предикативних одиниць у БСР.

Засобами створення компактності БСР у сучасній китайській мові є: блокування або групування компонентів, організація БСР у багатовимірну структуру за допомогою поєднання різнорідних зв'язків у структурі БСР та

використання для зв'язку предикативних одиниць синонімічних сполучників і сполучних слів.

Семантична властивість БСР висловлювати складність пізнаваних явищ дійсності нерідко змушує китайських авторів мову дійових осіб своїх творів, а також авторську мову представляти у формі моделей БСР. Однак, з урахуванням складності структури БСР та їх значної довжини, що виявляється в ускладненні вихідних моделей додатковими предикативними одиницями (ПО), іноді виникають труднощі при сприйнятті їх читачем, тому відмінною рисою БСР у китайських прозових творах є порівняно невелика кількість предикативних одиниць ($n_{cp}=3,7$).

У підрозділі 3.3. “Багатокомпонентні складні речення зі складносурядною структурною основою” розглядаються багатокомпонентні складні речення зі складносурядною структурною основою. В СКМ нами виділено п'ять моделей БСР зі складносурядною структурною основою: багатокомпонентна сурядність, з сурядністю й однорідною супідрядністю, з сурядністю та неоднорідною супідрядністю, з сурядністю та підрядністю, з сурядністю та послідовною підрядністю.

Серед засобів зв'язку на першому рівні членування переважають єднальні сполучники 就, 并 又, протиставні сполучники 不过, 可是, порівняльний складний сполучник 不但 ... 而且, а також сполучні частки 便, 也, 才. На другому рівні членування домінують сполучник причини 因为, умовний сполучник 要是, порівняльний сполучник 想 ... 一样, а також прийменниково-післяйменникові сполучення 在 ... 以后, 在 ... 的时候.

Предикативні одиниці в складносурядній частині характеризуються відношеннями за відкритою структурою одночасності або тимчасовою послідовністю, а в закритих структурах - причиново-наслідковими відношеннями. Предикативному ускладненню найбільше сприяють відкритість структури й відношення одночасності між ПО, що входять до складу складносурядного речення на першому рівні членування й однорідних підрядних на другому рівні.

Четвертий підрозділ третього розділу “Багатокомпонентні складні речення зі складнопідрядною структурною основою” присвячений аналізу моделей зі складнопідрядною структурною основою, серед яких виділяємо контаміновані та не контаміновані. До неконтамінованих БСР зі складнопідрядною структурною основою відносимо БСР з однорідною супідрядністю, БСР з неоднорідною супідрядністю та БСР з послідовною підрядністю. До контамінованих конструкцій відносимо БСР зі зворотною супідрядністю та БСР з подвійною супідрядністю. Серед неконтамінованих конструкцій переважають БСР з однорідною супідрядністю, серед контамінованих – БСР з подвійною супідрядністю. Для китайського БСР з неоднорідною супідрядністю характерні три типи підпорядкування підрядних: загальні, членовані та змішані, найбільш уживаним серед яких є змішаний тип. Крім того, в китайських БСР зі складнопідрядною

структурною основою спостерігається дуже обмежений набір сполучників і сполучних слів (为了, 要是...就, 因为...所以, 哪怕...那么, 虽然像).

У **Висновках** представлено основні результати та намічено перспективи подальшого дослідження.

ВИСНОВКИ

1. При розгляді теоретичних аспектів дослідження багатокomпонентних складних речень у сучасній китайській мові було встановлено, що синтаксис складного речення є найбільш суперечливим і недостатньо вивченим розділом граматики сучасної китайської мови. У китайській науці відсутнє чітко сформульоване визначення поняття складного речення та розмежування понять елементарного складного речення та багатокomпонентного складного речення, попри те що БСР широко представлені в мові китайської художньої прози.

2. Вивчення особливостей БСР у СКМ дозволило зазначити, що вони не лише поділяють всі властивості складного речення (комунікативну цілісність, цільнооформленість), багатовимірність структуру, багатшаровість семантики тощо), але також володіють специфічними ознаками, серед яких наявність трьох і більше предикативних одиниць та їх блоків, об'єднаних не лише властивими для ЕСР, але й лише для БСР типами зв'язку між компонентами, багатовимірність структури, потенційні можливості предикативного ускладнення, зв'язок мінімум одного компонента з двома іншими, наявність рівней членування. Тобто БСР є синтаксичною одиницею вищого рівня стосовно ЕСР та заслуговує спеціального поглибленого вивчення.

3. Аналіз засобів зв'язку у БСР сучасної китайської мови дозволив встановити наступне:

- Провідним типом зв'язку є синдетичний. Він реалізується з допомогою сурядних та підрядних сполучників і сполучникових часток. Серед сурядних засобів зв'язку у БСР найчастіше використовуються: єднальні сполучники 就, 而, протиставні 但是, 可是, 不过, а також сполучні частки 却, 也. Серед підрядних сполучників найуживаніші: сполучник причини 因为, цільовий 为了, умовний 要是, допустовий 虽然, порівняльні 仿佛, 像.

- Серед особливостей засобів зв'язку у китайських БСР слід відзначити наявність контактних засобів зв'язку, які представлені двома комбінаціями: протиставний сполучник 但 + підрядний сполучник мети 为了, протиставний сполучник 但 + підрядний сполучник причини 因为. Відзначені випадки дублювання протиставного сполучника 但是 (但) □але, проте□ сполучним прислівником 却, мають таке саме значення, з метою посилення протиставлення дій у реченні.

- До особливих засобів зв'язку, властивих китайській мові, належать прийменники з післялогами, використовувані в підрядних часу 在...以前, 在...以后, 的时候.

- Особлива роль серед засобів зв'язку компонентів БСР у СКМ належить інтонації та порядку розташування частин. При інтонаційному оформленні БСР у китайській мові важливу роль відіграють тон, реєстр і пауза. Наявність тонів у китайських словах не дозволяє змінювати інтонацію при однорідних ПО у складі БСР або в кінці речення, оскільки зміна тону тягне за собою зміну значення слова. У такому випадку вводиться поняття реєстра.

- Можливості перестановки частин у БСР у китайській мові обмежені та залежать, по-перше, від характеру відносин між ПО у реченнях зі складносурядною структурною основою й однорідними підрядними, тобто від відкритості/закритості структури, а по-друге, від типу підрядних у БСР з підрядним зв'язком.

4. Враховуючи тип зв'язку між ПО на першому рівні членування, який і був покладений в основу типології, було виділено дві групи БСР – зі складносурядною та складнопідрядною структурною основою. До БСР зі складносурядною структурною основою віднесені наступні моделі: з багатоконпонентною сурядністю, з сурядністю та підрядністю, з сурядністю та супідрядністю (однорідною і неоднорідною), з сурядністю і послідовною підрядністю. До БСР зі складнопідрядною структурною основою належать моделі: супідрядність (однорідна, неоднорідна, зворотна, подвійна) та з послідовною підрядністю. У створеній нами типології БСР у СКМ представлено 10 моделей. Найбільш вживаними в китайській мові є трикомпонентні моделі БСР з сурядністю, з сурядністю та підрядністю (43,6% і 27,2% відповідно). Цифрові підрахунки дібраного матеріалу показали, що у китайській мові предикативне ускладнення БСР речень не перевищує обсягу оперативної пам'яті людини та регулюється міллеровським числом 7 ± 2 . Середня довжина БСР у китайській мові становить 3,7 предикативних одиниць. Максимальна кількість ПО у БСР у дібраному нами матеріалі становить 8 компонентів, однак це раритетні конструкції.

5. Структурно-семантична характеристика моделей БСР зі складносурядною та складнопідрядною структурною основою, що функціонують у сучасній китайській мові, дозволила встановити наступне:

- У проаналізованих нами китайських художніх творах серед БСР зі сполучниковим зв'язком значно переважають БСР зі складносурядною структурною основою (83,7%). Найбільш вживаною моделлю є модель з багатоконпонентною сурядністю (67%). З п'яти представлених у нашому мовному матеріалі моделей зі складносурядною структурною основою тільки три моделі (БСР з багатоконпонентною сурядністю, з сурядністю і послідовною підрядністю, з сурядністю та підрядністю) мають у своєму складі шість ПО. Проте їх кількість невелика і складає 5,5%.

- У БСР зі складнопідрядною структурною основою серед засобів зв'язку на першому рівні членування переважають єднальні сполучники 就, 并又, протиставні сполучники 不过, 可是, порівняльний складний сполучник 不但。。。而且, а також сполучні частки 便, 也, 才. На другому рівні членування домінують сполучник причини 因为, сполучник умови 要是, порівняльний сполучник 想...一样, а також прийменниково-післялогові поєднання 在...以后, 在...的时候.

- БСР зі складнопідрядною структурною основою представлені моделями з субпідрядністю та послідовною підрядністю, включають у більшості випадків три і чотири ПО (99%). Моделі з супідрядністю і послідовною підрядністю протиставлені структурними зв'язками між ПО. Так, у БСР з супідрядністю на першому рівні членування дві ПО безпосередньо пов'язані з третьою, а у БСР з послідовною підрядністю тільки дві ПО безпосередньо пов'язані між собою. У СКМ в конструкціях зі складнопідрядною структурною основою представлені чотири види супідрядності. При однорідній супідрядності спостерігається блокування підрядних речень при наявності однакового сполучника або факультативного перед іншими однорідними підрядними. У більшості випадків конструкції з однорідною супідрядністю представлені мінімальною трикомпонентною структурою (92%). Найчастіше однорідні підрядні розташовані в постпозиції до головної частини. Серед БСР з неоднорідною супідрядністю у СКМ найчастіше використовуються конструкції зі змішаною неоднорідною супідрядністю, в яких блокуванню піддається головне речення із семантично неповнозначними опорними словами, заповненими підрядними прислівними. Найбільш частотними типами підрядних при змішаній неоднорідній супідрядності є підрядне з'ясувальне + підрядне часу, умови або причини.

- Серед контамінованих БСР у СКМ нами виділено дві моделі – зі зворотною субпідрядністю та подвійною супідрядністю. БСР зі зворотною супідрядністю представлені у СКМ мінімальною структурною схемою – трьома компонентами. Створення складного комплексу найчастіше спостерігається в складнопідрядній частині відкритої структури зі значенням одночасності. У ролі підрядного одночасно двом головним частинам виступає детермінантне підрядне речення умови, часу, доступу, які знаходяться у препозиції щодо складносурядного блоку.

- При послідовній підрядності можливості предикативного ускладнення компонентів обмежені, 97,5% цих БСР належать до трикомпонентних конструкцій з постпозицією підрядних стосовно головного. Підрядне першого ступеня, що виступає в розширеній функції, найчастіше є з'ясувальним або допустовим, а підрядне другого ступеня підрядними причини та мети.

Перспективами дослідження є вивчення функціонування БСР у науковому, публіцистичному, розмовному стилях мови, сполучуваність типів підрядних у різних моделях БСР, процесів, що відбуваються у БСР, а також їх стилістичні можливості та функції в художньому тексті. Перспективним також вважається

вивчення означеного типу речень у зіставленні з іншими мовами з урахуванням етноментальних особливостей їх носіїв.

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ АВТОРОМ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ

Наукові праці, в яких опубліковані основні наукові результати дисертації:

1. Руда Н.В. Підстави для класифікації складного речення у сучасній китайській мові / Наталя Вікторівна Руда // Вісник Львівського університету. Серія філологічна. – 2008. – Вип. 45. – С. 206-210.

2. Рудая Н.В. Многокомпонентные сложные предложения в современном китайском языке (к постановке проблемы) / Наталия Викторовна Рудая // Лінгвістичні дослідження: Збірник наукових праць Харківського національного педагогічного університету імені Г.С.Сковороди. – Харків, 2013. – Вип. 35. – С.111-114.

3. Рудая Н.В. Особенности средств связи в многокомпонентных сложных предложениях со сложносочиненной структурной основой (на материале современной китайской литературы) / Наталия Викторовна Рудая // Лінгвістичні дослідження: Збірник наукових праць Харківського національного педагогічного університету імені Г.С.Сковороди. – Харків, 2013. – Вип. 36. – С.117-120.

4. Рудая Н.В. Представленность моделей многокомпонентных сложных предложений в романе Лао Шэ «Рикша» / Наталия Викторовна Рудая // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Східні мови та літератури. – 2013. №1(19). – С.30-34.

5. Рудая Н.В. Средства связи в бессоюзных многокомпонентных сложных предложениях с однофункциональными предикативными единицами // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Східні мови та літератури. – 2014. №1(20). – С.31-34.

6. Рудая Н.В. Структурные особенности многокомпонентных сложных предложений со сложносочиненной структурной основой в романе Лао Шэ «Рикша» / Наталия Викторовна Рудая // Наукові праці Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка: Філологічні науки. Вип.39.– Кам'янець- Подільський: Аксіома, 2015. – С.231-236.

Публікації, які додатково відображають наукові результати дисертації:

1. Rudaya N.V. The Features of Usage of Polypredicative Complex Sentences in “Rickshaw Boy” by Lao She / Nataliya Victorovna Rudaya // Proceedings of the 1st International Academic Conference “Science and Education in Australia, America and Eurasia: Fundamental and Applied Science” (Australia, Melbourne, 25 June 2014). Volume II. “Melbourne IADCES Press”. Melbourne, 2014. – P. 383-386.

2. Рудая Н.В. Трудности, возникающие при изучении многокомпонентных сложных предложений в современном китайском языке / Наталия Викторовна Рудая // Методичні та психолого-педагогічні проблеми викладання іноземних мов на

сучасному етапі: Матеріали III Всеукраїнської науково-методичної конференції – Х.: ХНУ імені В.Н. Каразіна. – С.149-150

3. Руда Н.В. Багатокомпонентні складні речення в сучасній китайській мові (на матеріалі роману Лао Ше «Рикша») / Наталія Вікторівна Руда // Матеріали за 9-а міжнародна практична конференція, «Новината за напреднали наука», – 2013. Том 28. Филологічні науки. Софія. «Бял ГРАД-БГ» ОДД. – С.42-45.

4. Рудая Н.В. Методика обучения синтаксису сложного предложения в современном китайском языке / Наталия Викторовна Рудая // Сучасні тенденції сходознавства: Матеріали II Всеукраїнської науково-практичної конференції. – Харків: ХНПУ імені Г.С.Сковороди, 2012. – С.38-40.

5. Рудая Н.В. Бессоюзные многокомпонентные сложные предложения с однофункциональными предикативными единицами в современном китайском языке / Наталия Викторовна Рудая // Materialy X mezinarodni vedecko-prakticka conference “Aktualni vymozenosti vedy – 2014”. – Dil. 9. Filologicke vedy.: Praha. Publishing House “Education and Science”.- С.52-54.

6. Рудая Н.В. Ошибки учащихся при изучении многокомпонентных сложных предложений в современном китайском языке / Наталия Викторовна Рудая // Сучасні підходи до навчання іноземної мови: шляхи інтеграції школи та внз: Матеріали II Міжнародної конференції. – Харків, 23 березня 2012 року.- С.124.

7. Рудая Н.В., Колганова А.В. Особенности сложноподчиненного предложения в современном китайском языке / Наталия Викторовна Рудая, Алена Владимировна Колганова // Сучасні тенденції сходознавства: зб. наук. праць за матеріалами X Всеукраїнської науково-практичної конференції, 11-12 квітня 2014року/ Харк.нац.пед.ун-т ім.Г.С.Сковороди. – Харків: ХНПУ, 2014. – С.80-83.

8. Рудая Н.В., Митрофанова М.Н. Об особенностях преподавания синтаксиса многокомпонентных сложных предложений при изучении грамматики китайского языка / Наталия Викторовна Рудая, Марина Николаевна Митрофанова // Теорія і практика наукового дискурсу: філологія, лінгводидактика/ Харк.нац.пед.ун-т імені Г.С.Сковороди –Х.:2013.- С.327-332.

АНОТАЦІЯ

Руда Н.В. Структурно-семантичні особливості багатокомпонентних складних речень у сучасній китайській мові. – Рукопис.

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата філологічних наук за спеціальністю 10.02.13 – мови народів Азії, Африки, аборигенних народів Америки та Австралії. Київський національний університет імені Тараса Шевченка МОН України – Київ, 2017.

Дисертацію присвячено вивченню синтаксичного статусу багатокомпонентних складних речень у сучасній китайській мові та визначенню їх специфіки у системі складного речення. Досліджено традиційні та специфічні засоби зв'язку між предикативними одиницями у БСР, пов'язані з особливостями організації складного речення у СКМ. Проаналізовано деякі аспекти інтонування БСР, пов'язані з особливостями тональної фонетичної системи СКМ.

Вперше у вітчизняній синології створено типологію БСР, що об'єднує десять моделей і свідчить не тільки про досить частотне використання БСР у художній прозі китайських авторів, але й про різноманітність їх структур. Визначено довжину кожної моделі БСР а також ефективність впливу існуючих теорій гнучкості/негнучкості, відкритості/закритості структури БСР на можливості предикативного ускладнення БСР та зміни порядку розташування предикативних частин у китайському складному реченні. Також досліджено особливості взаємозалежності структури та семантики БСР у СКМ.

Ключові слова: багатокомпонентне складне речення, структурно-семантичні особливості, предикативна одиниця, засоби зв'язку предикативних одиниць, синдетичний тип зв'язку, асиндетичний тип зв'язку.

АННОТАЦІЯ

Рудая Н.В. Структурно-семантические особенности многокомпонентных сложных предложений в современном китайском языке. – Рукопись.

Диссертация на соискание учёной степени кандидата филологических наук по специальности 10.02.13 – языки народов Азии, Африки, аборигенных народов Америки и Австралии. – Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко МОН Украины – Киев, 2017.

Диссертационная работа посвящена изучению структурно-семантических особенностей многокомпонентных сложных предложений (МСП) в современном китайском языке. Исследование проводилось на материале прозаических произведений китайских авторов различных периодов XX столетия. Было установлено, что синтаксис сложного предложения является наиболее спорным и недостаточно изученным разделом грамматики современного китайского языка, поскольку в китайской науке отсутствует четко сформулированное определение сложного предложения и деления понятий элементарного и многокомпонентного сложного предложения.

В работе определяются исходные позиции относительно теории МСП, рассматриваются аспекты изучения проблемы полипредикативности предложений в китайском, украинском и российском языкознании, история формирования теории многокомпонентных сложных предложений (МСП) в отечественном языкознании, устанавливается место МСП в системе сложных предложений, приводятся черты отличия многокомпонентных структур от элементарных сложных предложений (ЭСП). Установлено, что МСП, в отличие от ЭСП, представляют собой многомерные структуры, имеющие несколько уровней членения, в связи с чем в предложениях данного типа существуют отличные от ЭСП потенциальные возможности предикативного усложнения. Это свидетельствует о том, что МСП являются синтаксическими единицами более высокого уровня относительно двухкомпонентного предложения.

В диссертации рассматриваются основные синдетические и асиндетические средства связи, формирующие китайские МСП (союзы, союзные частицы, интонация, порядок расположения предикативных единиц). Кроме того,

анализируются несколько направлений в изучении союзов в китайском языкознании. Разрабатывается типология МСП современного китайского языка, определяется протяженность и глубина китайских многокомпонентных конструкций. Исследуются особенности взаимозависимости структуры и семантики многокомпонентных сложных предложений в современном китайском языке. При построении типологии китайских МСП впервые в отечественной синологии учитывались возможности их предикативного усложнения. Типология китайских МСП объединяет десять моделей и свидетельствует не только о достаточно частотном использовании многокомпонентных конструкций в художественных произведениях китайских авторов, но и о разнообразии их структур.

В основу типологии МСП положено количество предикативных единиц и средства связи. Все модели МСП распределены на модели первого яруса, структурный минимум которого составляют три компонента, и модели второго яруса, состоящие из четырех компонентов. На первом ярусе в конструкциях со сложносочиненной структурной основой выделены следующие модели: предложения с многокомпонентным сочинением, предложения с сочинением и подчинением. В МСП со сложноподчиненной структурной основой выделены предложения с однородным соподчинением, с неоднородным соподчинением, с последовательным подчинением, с обратным соподчинением. Установлено, что первый постоянный признак первого яруса в китайских МСП – минимальный количественный состав компонентов. Вторым постоянным признаком является тип связи в середине данного яруса.

На втором ярусе были выделены следующие четырехкомпонентные китайские МСП: в конструкциях со сложносочиненной структурной основой – МСП с сочинением и последовательным подчинением, с сочинением и однородным соподчинением, с сочинением и неоднородным соподчинением. В МСП со сложноподчиненной структурной основой выделяются модели с двойным соподчинением.

Ключевые слова: многокомпонентное сложное предложение, структурно-семантические особенности, предикативная единица, средства связи предикативных единиц, синдетический тип связи, асиндетический тип связи.

SUMMARY

Ruda N.V. Structural-semantic features of the polypredicative sentences in the modern Chinese language. – Manuscript.

A thesis submitted for a Candidate of Philology degree on speciality 10.02.13 – languages of the peoples of Asia, Africa, natives of America and Australia. – Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ministry of Education and Science of Ukraine – Kyiv, 2017.

The thesis provides the determination of polypredicative sentence syntactic status, theoretical analysis of the structural-semantic features of the polypredicative sentences in the modern Chinese language. The paper clarifies the definition of the given syntactic constructions in Chinese and compares them to the Chinese compound sentences.

The dissertation presents peculiarities, the main features of the polypredicative sentences and their place among other types of compound sentences. The paper provides the classification of the polypredicative sentences, characterizes ten models of the polypredicative sentences in Modern Chinese. The thesis examines the features of usage of syndetic and asyndetic types of connection, analyses some intonation features of the sentences and the role of the inverted order of the clauses and the word order in the clauses, determines the length of the models.

Key words: polypredicative sentence, structural-semantic features, clause, connectives in polypredicative sentence, syndetic type of connection, asyndetic type of connection.